

KROK ZA KROKEM

PROHLÍDKA MĚSTA
SCHWANDORF

Tourismusbüro
Schwandorf

Oberpfälzer Wald
Bayern

Zdravíme vás, vítejte ve velkém okresním městě Schwandorf. Je hezké, že jste zde!

Pod heslem „krok za krokem“ bychom vás touto brožurou rádi vzali za ruku a ukázali vám náš krásný Schwandorf. Budete překvapeni, kolik zajímavých a působivých míst můžete navštívit a objevit, a budete překvapeni i tím, že se mnohé z těchto zvláštností nemusí nutně nacházet na velkých náměstích, často jsou totiž ve skrytých uličkách a mimo hlavní cesty. Na této zábavné prohlídce města, kterou lze absolvovat za jednu až dvě hodiny, v závislosti na vašem individuálním tempu, můžete město objevovat na vlastní pěst. Všem, kteří by se o Schwandorf a jeho více než tisícileté historii chtěli dozvědět více, doporučujeme naše pravidelné prohlídky města a skalních sklepů, a také pěší výlety s různými tematickými zaměřením komentované našimi průvodci.

Přejeme vám příjemný pobyt a pěknou procházku „krok za krokem“ Schwandorfem.

Vaše

Tourismusbüro Schwandorf

turistická kancelář

1 Historický správní dvůr Pflerhof

Svoji prohlídku města začněte přímo u turistické informační kanceláře a udělejte pár kroků zpět, abyste si jednu z nejstarších budov ve Schwandorfu prohlédli v celé její kráse. Tato imponující budova byla nově postavena na ruinách předchozího komplexu, který byl v roce 1504 zničen při požáru města. Sídli zde správci panství jako zástupci zemských pánů. Správci panství – dnes srovnatelní se zemskými rady (úředníky stojícími v čele okresů) – byli také soudci a mohli vybírat daně a cla. V 19. století sloužila budova různým účelům a nakonec byla v letech 1921 až 2003 využívána jako radnice. Po rozsáhlé opravě zde od roku 2012 najdete turistickou informační kancelář a městskou lidovou univerzitu pro zájmové vzdělávání (VHS). Venkovní prostor vedle správního dvora změnil umělec Thomas Rauh na osvětlený taneční parket, ve kterém se za pěkného počasí zrcadlí modrobílá bavorská nebe.

2 Radnice

Dnešní radnice stojí v areálu, kde byl v roce 1443 postaven špitál, který sloužil především jako noclehárna pro poutníky a poutníky, ale také jako ubytovna pro starší lidi a sirotky. Špitál byl provozován měšťanskou špitální nadací, jejíž mecenáši doufali, že svým vznešeným darem uniknou očištění.

V 50. letech 20. století byl špitál nahrazen novostavbou Alžbětinského domova, starobince, který byl zasvěcen sv. Alžbětě, patronce chudých a nemocných. Aby se uvolnilo místo pro novou radnici, byl pro Alžbětinský domov postaven nový komplex budov v ulici Bahnhofstraße, následně bylo jak východní, tak i západní křídlo bývalého starobince zrekonstruováno a přebudováno na moderní administrativní budovy. Nově byl přistaven červený trakt a od té doby se zde mimo jiné nachází kancelář primátora.

3 Špitální kostel

Tak zvaný špitální kostel, před kterým nyní stojíte, byl prokazatelně postaven v roce 1657 a patřil k sousednímu bývalému měšťanskému špitálu. Dá se předpokládat, že již v polovině 15. století, v době založení špitálu, byl postaven i předchůdce dnešního kostela, ale jeho přesné umístění nelze určit.

V rámci přestavby radničního komplexu byl i kostel nákladně zrekonstruován a v roce 2001 byl nakonec sekularizován. To znamená, že byly odstraněny sakrální předměty a budova již neměla sloužit náboženským účelům. Dnes je památkově chráněný špitální kostel využíván především jako exkluzivní prostor pro různé akce. Kromě přednášek a recepcí zde můžete navštívit hlavně kulturní akce, jako jsou např. koncerty nebo autorská čtení. Dále se zde pravidelně konají svatební obřady.

4 Tržiště

Tržiště bylo vždy místem pro setkávání a centrem města. Rozhlédnete-li se pozorně po náměstí, vzbudí váš zájem některé zvláštnosti a detaily tohoto náměstí, jako např. jeho v regionu výjimečný trojúhelníkový tvar, půvabné staroměstské domy s krásnými štíty nebo také zvláštní „špehovací okénka“. Ve Schwandorfu se tímto pojmem označují okna, která jsou v domech, jejichž obvodové zdi jsou stupňovitě posunuty směrem nahoru ke kostelu, a ze kterých je dobře vidět na celé náměstí.

V dolní části náměstí, tam, kde se i dnes ještě konají pravidelné farmářské a týdenní trhy, stávala kdysi první městská radnice, reprezentativní stavba z poloviny 15. století s věžičkou a stupňovitým štítem.

5 Zvonkohra a kašna s mnichem

Při troše štěstí vám Schwandorf připraví hudební uvítání – na náměstí se denně v 10:00 a 17:00 hodin tóny bavorské hymny rozezní zvonkohra. Město tak uctívá svého nejslavnějšího syna, Konrada Maxe Kunze, který hymnu roku 1860 zkomponoval. Zvonkohru vyrobil v roce 1990 schwandorfský umělec Peter Mayer. Na horní části náměstí byla v rámci přestavby starého města v 80. letech 20. století omezena doprava. Novým středem se stala tiše šplouchající kašna s mnichem. Socha benediktinského mnicha je připomínkou tří bratrů Rölsových, kteří pocházeli ze Schwandorfu a kteří se stali vysokými církevními hodnostáři. Kašnu, kterou počátkem 80. let minulého století daroval jeden schwandorfský rodák, obklopují pohodlná místa k posezení a odpočinku.

6 Hostinec U Pošty

Četné restaurace a kavárny v okolí tržiště vás lákají na kulinářské lahůdky. Že tomu tak bylo již odedávna, dokládají historické prameny, které ukazují, že v době největšího rozkvětu bylo kolem tržiště dokonce deset hostinců. Hostinec U Pošty přežil v roce 1504 jako jedna z pouhých pěti budov velký požár během války o landshutské dědictví. I přes mnohé přestavby zůstaly dodnes zachovány gotické stavební jádro i krásně prohnutý barokní volutový štít se spirálovými ornamenty a historický krov. Své jméno dostal hostinec U Pošty podle toho, že původně sloužil jako poštovní stanice. Na své italské cestě Schwandorfem projížděl a přepřahal zde i Goethe, kníže básníků. Dalšími slavnými hosty, kteří se v hostinci dokonce ubytovali, byly osobnosti jako ruský car Mikuláš II nebo malíř Carl Spitzweg, který během svého pobytu vytvořil skicu historické Hlásné věže.

7 Náměstí Stettnerplatz a vodní kola

Toto náměstí je považováno za jádro budoucího města Schwandorf. Tady se řeka Nába (německy Naab) dělí na tři ramena a díky brodu zde dříve mohla být lehce překročena. Tato přírodní výhoda pozitivně ovlivnila obchod na trase z Čech do Norimberka, a těžil z ní i Schwandorf. Řeka Nába byla navíc důležitou obchodní cestou, po které se přepravovala sůl a později i železo. Vedle obchodu mělo pro Schwandorf zvláštní význam také mlynářské řemeslo. Poslední mlýn, Stettnerův mlýn, ukončil svoji činnost až v roce 1970. Stettnerův dům stojící na tomto místě je po něm pojmenován a byl až do roku 2012 sídlem lidové univerzity pro zájmové vzdělávání (VHS).

Naproti náměstí Stettnerplatz se v řece nacházejí bývalá mlýnská kola, připomínající dřívější mlýnskou tradici. Dřevěná lávka vás od vodních kol zavede dál do zelených plí města, do schwandorfského městského parku.

8 Městské muzeum

Prohlídka města vás nyní dovede do ulice Rathausstraße k nejstarší kulturní instituci města – městskému muzeu, založenému v roce 1912. Také tato budova sloužila v průběhu let mnoha různým účelům, například zde v letech 1834 až 1845 sídlila první schwandorfská lékárna a od roku 1862 do 1922 sloužila jako radnice. Vzhledem k rychle rostoucímu počtu obyvatel potřebovala městská správa také větší prostory a přestěhovala se do historického správního dvora (Pfleghofu). V roce 1963 zde otevřelo své brány městské muzeum. Historie sbírky, která se již v minulosti musela dvakrát stěhovat, však sahá až do roku 1912. Od roku 2022 nabízí městské muzeum novou stálou expozici, která sleduje kulturní dějiny města a jeho okolí v různých dobách a z různých úhlů pohledu.

9 Náměstí Adolph-Kolping-Platz

Pěkně upravené náměstí ozdobené májkou je pojmenováno po Adolpu Kolpingovi, zakladateli celosvětového katolického sociálního svazu, jehož úkolem je podpora těch, kteří se nacházejí v nouzi. Základními jednotkami jsou tzv. Kolpingovy rodiny. Na počest zakladatele svazu nechala schwandorfská Kolpingova rodina postavit na náměstí jeho sochu. Na tomto náměstí také sídlí mládežnické centrum K3, které nabízí množství různorodých aktivit, a je tak místem setkávání schwandorfské mládeže. Jezdecký pomník na kraji náměstí připomíná legendu o černé botě ve schwandorfském erbu a je dílem výtvarníka Petera Mayera. Na to, jak se černá bota falckraběte Ruprechta dostala na schwandorfský erb, existují různé názory a vyprávějí se různé historky, s nimiž vás naši průvodci při prohlídce města rádi seznámí. Erb najdete také ve výzdobě májky.

10 Ulička Stadtmauergasse

Zde ještě můžete vidět malou část městské hradby z 15. století, která byla postavena na ochranu obyvatel Schwandorfu. Byla dlouhá asi 1,3 km a její stavba byla financována z peněz získaných z výběru daní z piva, vína a medoviny. V této uličce (dům č.p. 4) se také nachází nejmenší dům ve Schwandorfu se základní plochou 30 m². Po roce 1945 zde bydlely dvě rodiny s dětmi, každá na obytné ploše cca 20 m².

Pokud půjdete uličkou Stadtmauergasse až na její konec, přijdete k usedlosti v ulici Bahnhofstraße č. p. 15. V zadní části domu stojí věž, která jako jediná zbyla z dřívějších šesti půlkruhových věží jižní části městské hradby.

U domu stojí také kdysi veřejná studna, která byla v roce 1909 napojena na moderní zásobování vodou. Během renovace v letech 2002/03 byla ulička Stadtmauergasse navázána na ulici Bahnhofstraße.

11 Podkovárna

V této budově sídlila jedna ze schwandorfských podkováren. Zpočátku tu své řemeslo provozovali mědíkovci, kteří vyráběli hrnce a pánve. Později se přistěhovali podkováři, kteří kromě koní pravidelně okovávali i jiná pracovní zvířata.

Podle historického stropu z borovicového dřeva mezi přízemím a prvním patrem, se dá vybudování domu datovat na rok 1573. Protože se uprostřed místnosti nacházel komín, předpokládá se, že zde byla kovářská výheň. V roce 1965 zemřel poslední kovář, a tím zanikla tradice podkovářů. Připomíná ji už jen název restaurace, jež se zde nachází od roku 2002.

V říjnu 1770 se v tomto domě narodila dcera tehdejšího podkováře Anna Barbara Metz, manželka hlásného a matka Konrada Maxe Kunze, skladatele bavorské hymny.

12 Barvírna

Barvírna patří k nejstarším domům ve Schwandorfu a byla spjata s barvířským řemeslem. Soukeníci sem vozili svoje látky, které se pak namáčely do různých roztoků barviv. Následně se látky sušily na altánu v zadní části budovy. Samotný dům i k němu patřící klenutý sklep byly postaveny z pískovce z pahorku Weinberg a jsou staré více než 450 let. Rozsáhlá rekonstrukce v roce 1996 zachránila dům před zchátráním, takže si teď v historickém prostředí mohou hosté pochutnat na gastronomických lahůdkách.

Když půjdete po ulici Breite Straße až k jejímu vyústění do uličky Feuerhausgasse, uvidíte také „pomník prasátek“, který připomíná známé dobytčí trhy, které se zde ve městě i na venkově kdysi konaly. Proto také byla ulice dříve lidově nazývána „Sviňská ulička“.

13 Labyrint skalních sklepů

Ulicemi Breite Straße a Friedrich-Ebert-Straße se jde směrem na pahorek Weinberg, kde se nacházejí vchody do historických sklepů. Vezměte prosím na vědomí, že labyrint skalních sklepů lze vzhledem k jeho rozsáhlosti navštívit pouze s průvodcem v rámci prohlídek. Prohlídky se konají několikrát týdně a lze je rezervovat v turistické kanceláři.

Schwandorfské skalní sklepy jsou jedinečným labyrintem s více než 60 místnostmi, některé z nich pocházejí již z doby kolem roku 1500. Skalní sklepy, původně založené jako prostory pro kvašení a skladování piva, byly v průběhu staletí využívány k rozmanitým účelům, např. v posledních dnech druhé světové války sloužily také jako protiletectký kryt. Zrekonstruovaný labyrint je dnes mimořádně oblíbeným a na počasí nezávislým výletním cílem, který nadchne hosty z blízka i z daleka.

14 Hlásná věž

Hlásná věž byla kdysi postavena jako pozorovací věž na nejvyšším místě ve městě. Její dnešní označení se vžilo až později a odkazuje na činnost hlásného na věži, který různými signály oznamoval např. blížící se poštovní dostavníky, blížící se nepřátele nebo varoval před nebezpečím požáru. Neznámější schwandorfský rodák, Konrád Max Kunz, syn tehdejšího hlásného, tady spatřil světlo světa v roce 1812. V roce 1860 složil „Píseň pro Bavorsko“, která se od roku 1966 oficiálně používá jako bavorská hymna. V témže roce (1860) ve Schwandorfu také pobýval známý malíř Carl Spitzweg. Vytvořil zde skicu Hlásné věže, podle níž později v roce 1870 namaloval olejomalbu „Schwandorfská městská věž v měsíčním světle“.

Od roku 2006 se v bývalé obranné věži nachází malé muzeum, které lze navštívit v rámci prohlídky s průvodcem nebo během pravidelných akcí.

15 Historická fara

Když teď sejdete ulicí Blasturmgasse, dostanete se k zadní straně impozantní stavby, k historické faře. Ta byla v roce 1491 postavena na základech předchozí gotické stavby. Budova byla tehdy jednopatrová s tříposchodovým stupňovitým štítem. Ve druhé stavební fázi v roce 1569 byla fara rozšířena a doplněna o černou kuchyni. V roce 1670 bylo podkroví na jižní straně zvětšeno na plochu celého patra. V letech 1989 až 1991 proběhla oprava v té době už památkově chráněné fary. Po rekonstrukci slouží jako živé farní centrum. Bývalé stáje jsou začleněny do přilehlé mateřské školky a zbývající zemědělské budovy, mezi nimi Dechantenstadel – děkanská stodola, byly v roce 1962 z velké části zbourány. Půjdete-li dále, směrem k městskému farnímu kostelu, můžete si prohlédnout i průčelí budovy.

16 Farní kostel sv. Jakuba

Kostel byl postaven kolem roku 1400 v pozdně gotickém stylu a roku 1470 byl poprvé rozšířen o tři klenební pole (na vysvětlenou: klenební pole označuje vzdálenost mezi dvěma sloupy). Známý stavitel Pietro Spineta navrhl roku 1678 vtaženou valenou klenbu. Poslední přístavba dvou klenebních polí probíhala od roku 1866 do roku 1873. Zvláštností městského farního kostela je novogotický křídlový oltář, který zobrazuje povolání ke službě a popravu sv. Jakuba.

Schwandorf leží na hornofalcké svatojakubské poutní cestě, která vede do Santiago de Compostella. Socha světce, patrona tohoto kostela, je umístěna na kostelní věži. Lze ho poznat podle tradičního poutnického oděvu, poutnické hole a svatojakubské mušle, kterou budete jako označení poutní cesty na území města znovu a znovu nacházet na pouličním osvětlení a sloupech.

Autoři fotografií:
Herbert Bürger, Christian Duschinger, Sandra Eckert, Gerhard Götz, Thomas Huber, Thomas Kujat, Johannes Lohrer, Luftbild Nordbayern, Karin Mager, Simon Süß, Snapshot, Günter Wolfram, Dietmar Zwick, Nicole Zwicknagel

VE SCHWANDORFU TOHO MŮŽETE OBJEVIT MNOHEM VÍCE:

17 Dolní cesta (Unterer Weg)

Dolní cesta vede podél řeky Náby do Fronbergu. Patří k nejmalebnějším schwandorfským stezkám a je ideální pro pohodlné procházky.

18 Kulturní sklep (součást Labyrintu skalních sklepů)

Na mimořádném místě pro konání akcí, jakým je vytápěný klenutý skalní sklep, nadchnou publikum nejen koncerty, ale i autorská čtení a přednášky.

19 Hornofalcký dům umělců

Hornofalcký dům umělců je důležitou platformou současného umění. Kromě výstav doporučujeme i procházku parkem se sochami.

Schwammerling

Strmý výstup na tuto vyhlídku se vyplatí – nahoře budete odměněni nádherným výhledem na Schwandorf a údolí řeky Náby.

20

21 Cesta inspirace

Osm zastávek s různými tématy tvoří na trati o délce asi 1,5 km neobvyklou stezku pro zdraví mysli i duše.

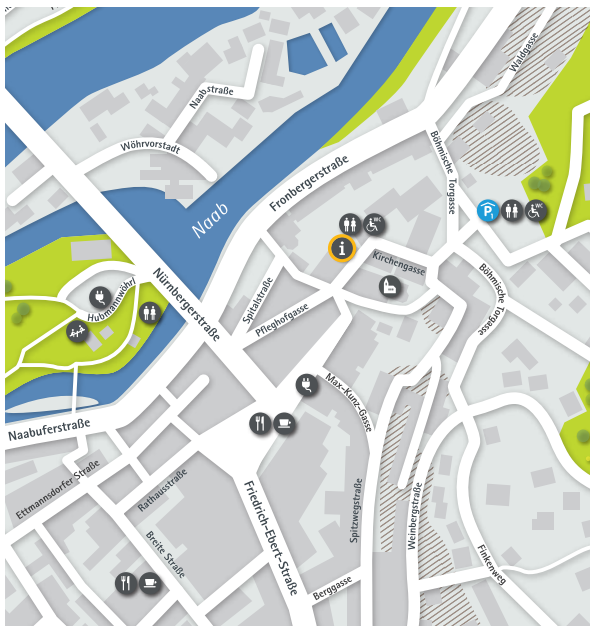
22

Kostel na Křížovém vrchu (Kreuzberg)

Poutní kostel na Křížovém vrchu patří k architektonickým zvláštnostem regionu, protože byl po 2. světové válce znovu postaven v moderním architektonickém stylu.

Jak nás najdete

Kontakt

Tourismusbüro Schwandorf
Kirchengasse 1, 92421 Schwandorf
Tel.: +49 (0) 94 31 45-550
Fax: +49 (0) 094 31 45-551
tourismus@schwandorf.de
www.schwandorf.de

Otvírací doba:
pondělí-pátek 9.00 – 18.00 hod.
sobota 9.00 – 13.00 hod.
V neděli a o svátcích zavřeno.

Následujte nás

